

## Diogenes syndroom

Door Ingrid Tielemans, MRPO®, Marein Organizing

*De buren van de 70-jarige Carel maakten zich zorgen over hem. Hij was altijd al een beetje zonderling geweest, maar sinds een aantal maanden kwam hij steeds minder buiten. Als ze hem al zagen was zijn hoofd gebogen. Zijn baard en haren waren verwilderd en zijn kleding hing los om hem heen.*

*Het was al veel langer opgevallen dat zijn tuin er verwaarloosd uitzag en dat zijn ramen nooit gewassen werden. Nu merkten ze ook dat er overlast van muizen was en dat het vaak vreemd rook bij zijn woning. Carel aanspreken lukte niet echt en als het al lukte gaf hij vage en nietszeggende antwoorden.*

*Als de buren elkaar tegenkwamen spraken ze wel over Carel en over het feit dat hij zichzelf en zijn omgeving zo verwaarloosde. Maar ja, wat moest je eraan doen?*

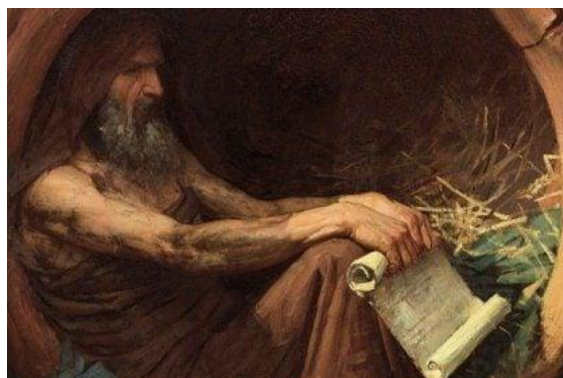
*De moeder van Carel was een jaar of zes geleden overleden. Ze was een statige vrouw die er altijd tot in de puntjes verzorgd bij liep. Ook zij had niet veel contacten in de buurt. Ze liet zich door Carel naar haar bridgeclub brengen en ging regelmatig naar concerten en balletvoorstellingen. Voor zover de buurt wist was ze niet ziek geweest, maar plotseling overleden aan een hartstilstand.*

*In de tijd daarna was er regelmatig contact met Carel, maar dat was stilletjes aan minder geworden tot hij eigenlijk niemand meer sprak.*

*De overlast van de muizen zorgde ervoor dat de naaste buurvrouw op een dag de wijkagent aansprak. Die ging eens op bezoek bij Carel en schrok van hetgeen hij aantrof. De woning was totaal vervuild. Papieren lagen enkel-hoog op de grond, bakjes met resten van eten overwoekerden de tafel in de huiskamer en een flink deel van de keuken, kleding lag en hing in de hal en in de huiskamer en waar geen papier lag was het duidelijk dat er veel muizenkeutels op de vloer lagen. De stank in huis was niet te harden. Spinnenwebben hingen aan het plafond en overal waren resten van dode planten te zien.*

Carl zou kunnen lijden aan het Syndroom van Diogenes. Dit is een psychiatrische aandoening die voorkomt bij ouderen en voor het eerst naar voren is gebracht in het medisch tijdschrift The Lancet in 1975 door Clark, Mankikar en Gray.

(afbeelding: Diogenes van Sinope, die naar overlevering woonde in een ton en zichzelf en zijn omgeving verwaarloosde)



Kenmerken van het Diogenes syndroom zijn onder andere onverschilligheid ten aanzien van zelfverzorging, hygiëne of gezondheid, de onwil om medische hulp te zoeken of aanvaarden, het verzamelen en/of bewaren van spullen zonder zichtbare waarde of zelfs echt afval zoals lege verpakkingen, flessen, folders en afval van anderen. Vaak zie je ook sociale angsten, wantrouwen en verschillende andere stoornissen.

Het is niet eenvoudig om de juiste hulp aan deze mensen te geven. Vanwege hun wantrouwen en slecht zelfinzicht zullen ze zich verzetten tegen hulp en het vaak ervaren als bemoeizucht en een inbreuk in hun leven.

De geschiedenis laat vaak zien dat er op veel manieren is geprobeerd hulp te geven aan mensen met het Diogenes syndroom. Dit varieert van het uitruimen van het huis tot opname in een verpleeghuis of begeleid wonen. Ook dagbehandeling, behandeling met medicatie en cognitieve gedragstherapie zijn mogelijkheden.

In 2008 schreef Mira Rook een artikel over het syndroom en over verschillende mogelijkheden voor interventie. Ze geeft aan dat het erg belangrijk is dat een hulpverlener het vertrouwen van de patiënt wint en zo een goede werkrelatie met diegene opbouwt. Er worden kleine doelen gesteld en wanneer er meerdere hulpverlenende instanties betrokken zijn is samenwerking erg belangrijk. Begeleiding moet gericht zijn op het monitoren van de situatie zodat het mogelijk is om in te grijpen wanneer er escalatie dreigt.

Gespecialiseerde professional organizers kunnen erg zinvol werk verrichten bij mensen met dit syndroom. Zij begrijpen de waarde die personen aan spullen kunnen hechten en zijn getraind in het met respect omgaan met de spullen van een ander. Verder zijn zij geduldig en gewend aan het werken met personen met een psychiatrische stoornis. Ze kunnen goed luisteren en ook samenwerken met andere professionals of familie waarbij ze de vertrouwelijkheid respecteren.

*Met Carel gaat het inmiddels beter. Hij moest hulp aanvaarden omdat uitruiming dreigde en in zijn huis is nu meer rust en ruimte. Dit ging niet zonder slag of stoot, maar met veel geduld en volharding hebben zijn hulpverleners zijn vertrouwen gewonnen en samen met hem een begin gemaakt met opruimen. De grootste gevare zones zijn onder controle en het huis is vrij van ongedierte. Carel vindt langzaam zijn gevoel voor humor terug en begint zich te verheugen op de komst van de hulpverlening. Het is nog een wankel evenwicht, maar dankzij de attente burens en de wijkagent is er weer hoop voor hem.*